

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 01.03.2006, sp. zn. 29 Odo 827/2004, ECLI:CZ:NS:2006:29.ODO.827.2004.1

Číslo: 19/2007

Právní věta: Z ustanovení čl. I. § 73 zákona směnečného a šekového vyplývá, že prvním dnem lhůty pro promlčení směnečných nároků je den následující po splatnosti směnky. Protože směnečný zákon neobsahuje zvláštní úpravu určení konce promlčecí lhůty, je nutno použít ustanovení § 122 odst. 2 obč. zák. Dnem, na který připadá událost, od které počíná běžet lhůta určená podle let, je den splatnosti směnky. Tento den se podle ustanovení § 73 zákona směnečného a šekového do promlčecí lhůty nezapočítává. V souladu s ustanovením § 122 odst. 2 obč. zák. pak konec lhůty připadá na den, který se číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 01.03.2006

Spisová značka: 29 Odo 827/2004

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Směnky

Předpisy: § 122 odst. 2 předpisu č. 40/1964Sb.
§ 73 předpisu č. 191/1950Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 10. 11. 2003 potvrdil Vrchní soud v Praze rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21. 11. 2001, kterým tento soud zrušil směnečný platební rozkaz ze dne 22. 6. 2001. V odůvodnění rozsudku se odvolací soud především zabýval námitkou podjatosti soudkyně JUDr. J. T., kterou žalobce odůvodnil tím, že podle jeho názoru radil žalovanému v průběhu řízení manžel soudkyně, advokát JUDr. I. T. Žalobce tvrdil, že z písemných podání žalovaného vyplývá, že je vypracovala osoba s právnickým vzděláním.

Z provedeného dokazování odvolací soud „zjistil“, že JUDr. I. T. ve vyjádření uvedl, že žalovaný nikdy nebyl a není jeho klientem a že jej osobně nezná. Nikdy mu neposkytl právní poradu jakéhokoli druhu. JUDr. J. T. k námitce podjatosti uvedla, že se v dané věci „necítí být podjatá.“ Žádného z účastníků nezná a nemá jakýkoliv osobní zájem na výsledku sporu.

Podle § 14 odst. 1 o. s. ř. jsou soudci a přísedící vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je tu důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Odvolací soud uzavřel, že z provedeného dokazování nebylo zjištěno, že by

rozhodující soudkyně měla poměr k věci nebo k účastníkům.

Žalobce ostatně ani takovou skutečnost netvrdil, ale z jeho podání a přednesu vyplynulo, že není spokojen s právním hodnocením otázky promlčení, jak je rozhodující soudkyně provedla. Taková námitka však vzhledem k ustanovení § 14 odst. 4 o. s. ř. nemůže zakládat důvod pro pochybnost o nepodjatosti soudkyně. Žalobce též tvrdil, že je zde důvod pro pochybnosti o nepodjatosti soudkyně pro její poměr k zástupci žalovaného JUDr. I. T., který je jejím manželem. Uvedená námitka byla však vyvrácena písemným prohlášením JUDr. I. T., který vysvětlil, že žalovaného v této věci nezastupuje a nikdy nezastupoval. Nebylo tedy prokázáno, že by byla dána pochybnost o nepodjatosti rozhodující soudkyně se zřetelem k jejímu poměru k právnímu zástupci žalovaného.

Dále se odvolací soud zabýval námitkou promlčení práv ze směnky, kterou žalovaný vznesl v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu a kterou soud prvního stupně uznal za důvodnou.

Odvolací soud přisvědčil názoru soudu prvního stupně, že lhůta, ve které se promlčují práva ze směnky, je lhůtou hmotněprávní, a nikoliv lhůtou procesní. Z hlediska zachování lhůty proto není důležitý den, kdy je žalobní návrh odevzdán orgánu, který má povinnost jej soudu doručit (§ 57 odst. 3 o. s. ř.), ale den, kdy bylo právo uplatněno u soudu, tedy den, kdy soud žalobní návrh převzal (§ 112 obč. zák.).

Stejně tak je správný závěr soudu prvního stupně, že práva ze směnky proti výstavci vlastní směnky se promlčují v tříleté promlčecí lhůtě (§ 70 odst. 1 ve spojení s § 77 odst. 1 a § 78 odst. 1 zákona č. 191/1950 Sb. – dále jen „směnečný zákon“). Soud prvního stupně rovněž správně zjistil, že žalovaná směnka byla splatná dne 30. dubna 1998.

Pokud jde o počátek promlčecí lhůty, je podle odvolacího soudu třeba vycházet z ustanovení § 70 odst. 1 směnečného zákona, podle kterého se směnečné nároky proti příjemci (výstavci vlastní směnky) promlčují ve třech letech ode dne splatnosti směnky, a z ustanovení § 73 směnečného zákona, podle kterého se do zákonných lhůt nebo do lhůt ve směnce stanovených nezapočítává den, od něhož počnou lhůty běžet. Je proto třeba dovodit, že v daném případě promlčecí lhůta sice začala běžet ode dne 30. 4. 1998, avšak prvním dnem běhu promlčecí lhůty byl 1. 5. 1998.

Směnečný zákon neobsahuje žádnou speciální úpravu stanovení konce promlčecí lhůty, a proto je třeba aplikovat ustanovení občanského zákoníku upravující počítání času. Podle § 122 odst. 2 obč. zák. konec lhůty určené podle let připadá na den, který se číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. V daném případě je událostí, od níž lhůta počíná, splatnost žalované směnky (30. 4. 1998), a proto konec tříleté lhůty připadá na den 30. 4. 2001. Jelikož tento den byl dnem pracovním, nepřipadá v úvahu posunutí konce lhůty podle § 122 odst. 3 obč. zák. Žalobce se mýlí v tom, že považuje za událost, od níž lhůta počíná, počátek dne 1. 5. 1998, a proto za poslední den lhůty určuje den 1. 5. 2001, resp. 2. 5. 2001 (den 1. 5. 2001 byl státním svátkem). Jak už bylo výše uvedeno, den 1. 5. 1998 je pouze prvním dnem promlčecí lhůty a není tedy událostí, od níž se lhůta počítá. Je proto možno shrnout, že v daném případě byl prvním dnem promlčecí lhůty den 1. 5. 1998 a posledním dnem den 30. 4. 2001.

Jelikož žaloba byla doručena soudu až 2. 5. 2001, je třeba konstatovat, že se tak stalo až po uplynutí promlčecí lhůty, a proto námitka promlčení směnečných nároků vznesená žalovaným jako výstavcem vlastní směnky, je námitkou důvodnou. Soud prvního stupně proto po právu zrušil vydaný směnečný platební rozkaz a rozhodl o náhradě nákladů řízení ve prospěch žalovaného.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázal na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., co do důvodu na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

V odůvodnění dovolání uvedl, že odvolací soud sice správně dovodil, že vzhledem k ustanovení § 76 směnečného zákona je prvním dnem jeho promlčecí lhůty den 1. 5. 1998, nicméně na konec běhu tříleté promlčecí lhůty nesprávně aplikoval § 122 odst. 2 obč. zák. s tím, že promlčecí lhůta končí dne 30. 4. 2001. Dovolatel soudí, že § 122 odst. 2 obč. zák. nelze v projednávané věci aplikovat, neboť je v přímém rozporu s úpravou § 73 směnečného zákona, který kogentně stanoví, že do zákonných lhůt se nepočítá den, od něhož počnou lhůty běžet, na rozdíl od obecné právní úpravy § 122 odst. 2 obč. zák., která do lhůty tento den počítá. Proto v projednávané věci běží tříletá promlčecí doba od 1. 5. 1998 a končí až 1. 5. 2001, a protože den 1. 5. 2001 byl státním svátkem, končí až dne 2. 5. 2001. Tohoto dne byl nárok uplatněn u soudu, a proto nedošlo k jeho promlčení.

Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Žalovaný ve vyjádření k dovolání tvrdí, že dovolání bylo podáno pozdě. Dále namítá, že napadený rozsudek je správný a věc nemá zásadní právní význam.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka mají po právní stránce zásadní význam.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam, jde zejména, jestliže rozhodnutí řeší právní otázku, kterou dovolací soud dosud nevyřešil, nebo kterou odvolací soudy nebo dovolací soud rozhodují rozdílně. Řeší-li napadené rozhodnutí určitou právní otázku v rozporu s hmotným právem, má vždy po právní stránce zásadní význam. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

Zásadní právní význam dovolací soud shledává (a potud má dovolání za přípustné) ve výkladu ustanovení § 70 a § 73 směnečného zákona.

K této právní otázce odvolací soud uzavřel, že pokud jde o počátek běhu promlčecí lhůty, je třeba vycházet z ustanovení § 70 odst. 1 zákona (z čehož je třeba dovodit, že v daném případě promlčecí lhůta začala běžet ode dne 30. 4. 1998 a prvním dnem jejího běhu byl 1. 5. 1998). Pokud jde o stanovení konce promlčecí lhůty uzavřel odvolací soud, že za situace, kdy směnečný zákon neobsahuje žádnou speciální úpravu, je třeba aplikovat ustanovení občanského zákoníku upravující počítání času. Podle § 122 odst. 2 obč. zák. připadá konec lhůty určené podle let na den, který se číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. V projednávané věci je událostí, od níž lhůta počíná, splatnost žalované směnky (čtvrtek 30. 4. 1998), a proto konec tříleté lhůty připadá na den 30. 4. 2001 (pondělí).

Závěr odvolacího soudu je správný.

V ustanovení § 73 směnečného zákona se určuje, že do zákonných lhůt nebo do lhůt ve směnce stanovených se nepočítá den, od něhož počnou lhůty běžet. Toto ustanovení určuje počátek běhu zákonné promlčecí lhůty a vyplývá z něj, že prvním dnem běhu promlčecí lhůty je den následující po její splatnosti (tj. 1. 5. 1998). Za situace, kdy směnečný zákon neobsahuje zvláštní úpravu určení konce běhu promlčecí lhůty, je nutno použít ustanovení § 122 odst. 2 obč. zák. Při aplikaci těchto ustanovení je pak třeba vycházet z toho, že dnem, na který připadá událost, od které počíná běžet lhůta určená podle let, je den splatnosti směnky (kdy mohl oprávněný poprvé uplatnit právo ze směnky), tj. 30. 4. 1998. Tento den se podle ustanovení § 73 směnečného zákona do promlčecí lhůty

nezapočítává (a nezapočítává se do ní ani podle ustanovení § 122 obč. zák.) a lhůta proto začala běžet dnem 1. 5. 1998. V souladu s ustanovením § 122 odst. 2 obč. zák. pak její konec připadl na den, který se číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná, tj. na 30. 4. 2001, jak správně uzavřel odvolací soud.

Protože rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2, věta první, o. s. ř. zamítl.